

"LIGHED OG ULIGHED"

Opgavekommissionen i samfundsfag.

RETNINGSLINIER FOR CENSUR AF STUDENTEREKSAMENSOPGAVERNE 2005-5-1 OG 2005-5-3.

Generelle bemærkninger.

Retningslinierne er vejledende og bør ikke benyttes for håndfast ved vurderingen af den enkelte besvarelse, der altid skal vurderes som en helhed.

Der kan tænkes besvarelser, der går på tværs af den skitserede systematik, og man kan forestille sig besvarelser, der mangler ét eller flere af de aspekter, der her omtales - men som alligevel må bedømmes som udmærkede.

Vi skal også understrege, at en suveræn besvarelse af ét delspørgsmål udmærket kan kompensere for mangler i besvarelsen af andre delspørgsmål.

Vi minder ligeledes om, at retstavning og korrekt sproganvendelse er en vigtig del af evalueringsgrundlaget - sproglig korrekthed er et centralt aspekt ved formidlingen.

Endelig vil vi gerne pointere, at selv om vi i spørgsmålsformuleringerne ikke eksplicit henviser til fællesdel eller delspørgsmål, skal besvarelser, der udnytter sammenhænge i opgavesættet, honoreres for det.

Generelle bemærkninger om evaluering af besvarelser med gruppeforberedelse.

De to opgavesæt (hhv. 2005-5-1 og 2005-5-3) er, som det fremgår, IKKE identiske.

Delopgaverne er éns, mens der er stor forskel på fællesdelene.

Kravene i fællesdelen til forsøgsleverne er noget mere vidtgående, både hvad angår vidensanvendelse og selvstændig struktureringsevne, og derfor er der også udarbejdet separate rettevejledninger.

Fællesdel, opgave A. Standardopgave. 2005-5-1.

1. Sammenlign synspunkterne i bilag A1, A2 og A3: Hvilken betydning har indkomst- og formuefordelingen for markedsøkonomien.

Den suveræne besvarelse (11-13)

foretager en fokuseret sammenligning af de tre bilag og identificerer den faglige uenighed præcist: A1 som utvetydigt hævder, at ulighed er et gode, en forudsætning for en velfungerende markedsøkonomi – overfor A3, der hævder det diametralt modsatte.

I mellem disse synspunkter befinder Keynes sig, fordi han som bekendt mener, at økonomisk lighed skaber efterspørgsel og dermed økonomisk vækst. Men på den anden side er af den opfattelse, at der "fortsat skal være betydelig ulighed", fordi det er en forudsætning for iværksættertrangen.

Besvarelsen demonstrerer stor sikkerhed i forståelsen af de økonomiske ræsonnementer og sammenhænge og uvedkommende personlige vurderinger er fraværende.

Det trækker op eller kompenserer for mangler, hvis synspunkterne i de tre bilag karakteriseres med faglige begreber som f. eks. liberalisme, socialisme, socialliberalisme.

Den middelgode besvarelse

identificerer uenigheden mellem de tre forfattere, men forståelsen af forskellighederne er mindre overbevisende fagligt – og identifikationen af dobbeltheden hos Keynes er mindre sikker.

Besvarelsen viser en solid forståelse af de økonomiske tankegange, men nuanceringen mangler.

Den netop beståede besvarelse

indeholder tre bilagsnære referater med en løsere eller usikker konklusion. Der skal dog stadig være gjort et forsøg på sammenligning.

Omgangen med faglige begreber er usikker eller meget bilagsnær.

Den ikke beståede besvarelse

har store problemer med at formidle en forståelse af såvel opgaveformuleringen som argumentationen i bilagene. Den kan også være så holdningspræget, at personlige vurderinger forhindrer indsigten.

Fællesdel, opgave A. Forsøgsopgave. 2005-5-3.

1a. Gør rede for liberalismens og socialismens opfattelser af lighed og ulighed.

1b. Undersøg, i hvor høj grad de to ideologier kommer til udtryk i bilagenes synspunkter på økonomisk lighed og ulighed.

Besvarelsen (af 1b) skal ske på grundlag af bilag A1, A2 og A3.

NB! Vurderingen af besvarelserne i spørgsmål 1a og 1b skal ske som en helhed - mangler i den ene opgave kan kompenseres ved overbevisende besvarelser af den anden.

1a.

Den suveræne besvarelse (11-13)

demonstrerer grundig og nuanceret viden om de to ideologier.

Fremstillingen fokuserer på spørgsmålet om lighed og ulighed, og fremstillingen er fagligt sammenhængende og konsistent.

Konklusionerne eller svarene behøver ikke nødvendigvis at være klokkeklare – tværtimod vil den meget vidende og reflekterende elev kunne skrive, at forskellene mellem de to ideologier måske primært ligger i opfattelsen af, hvordan man skaber "et godt samfund" eller "velstand for alle". På samme måde vil viden om de klassiske udformninger af ideologierne i forhold til mere nutidige versioner kunne føre til gode og nuancerede besvarelser.

Selv om besvarelsen ikke lægger op til en kobling med spørgsmål 1b, kan den sagtens bedømmes som "suveræn", lige som det trækker op eller kompenserer for mangler, hvis besvarelsen viser kendskab til forskellige versioner af ideologierne og deres bestanddele.

Den middelgode besvarelse

demonstrerer solid viden om de to ideologier og har i rimelig grad fokus på enten ligheds- eller ulighedsaspektet.

Den netop beståede besvarelse

kender grundelementerne i de to ideologier, men fokuseringen er uklar og nuancerne fraværende.

Den ikke beståede besvarelse

afslører afgørende usikkerhed eller indeholder graverende fejl. Ureflekterede lærebogsreferater må ligeledes vurderes som ikke bestået.

1b.

Den suveræne besvarelse (11-13)

placerer synspunkterne i de tre bilag med fornuftige ræsonnementer og præcis dokumentation. Spørgsmålet er jo relativt vanskeligt af flere grunde: Den klassiske socialismes opfattelse, at kapitalismen (markedsøkonomien) burde afskaffes, er fraværende – den begrundelse for lighed, der ligger i bilag A3 er vel typisk et socialdemokratisk argument. Derfor kan den konsekvente elev sagtens nå frem til, at socialismen slet ikke er repræsenteret – mens den mindre konsekvente elev vil kunne se sammenhængen mellem socialdemokratiske idealer og tankerne i bilag A3.

Og forfatterne til alle tre bilag argumenterer jo primært fagøkonomisk, så identifikationen af, at von Mises (bilag A1) "tænker liberalt/neoliberalt", fordi han er så begejstret for ulighed, kan på samme måde godt være lidt kringlet. Og endelig er Keynes jo dobbelttungt – en karakteristik i retning af "socialliberal" må vurderes højt.

En besvarelse med præcise reflektioner i ovennævnte retning – d.v.s. med tøvende konklusioner og svar – kan sagtens vurderes som suveræn. Og det kan selvfølgelig den besvarelse også, der uden tøven ser sammenhængen mellem de to ideologier og synspunkterne i bilagene.

Det trækker op eller kompenserer for mangler, hvis besvarelsen viser overgennemsnitlig viden om økonomiske sammenhænge eller om de politiske ideologiers indholdsmæssige mangfoldighed.

Den middelgode besvarelse

karaktiserer bilagene og placerer dem ideologisk, men argumentationen er mere jordbunden og mindre nuanceret – og identifikationen af dobbeltheden hos Keynes er mindre sikker.

Den netop beståede besvarelse

indeholder tre bilagsnære referater med en løsere eller usikker konklusion på spørgsmålet om ideologierne. Omgangen med faglige begreber er mindre sikker og dokumentationen famlende.

Den ikke beståede besvarelse

har store problemer med at formidle en forståelse af såvel opgaveformuleringen som viden om økonomiske sammenhænge og politiske ideologier. Besvarelser med betydelige fejl må også vurderes som ikke beståede.

Delopgave B : Protektionisme og frihandel.

2. Undersøg, hvilke begrænsninger i den globale handel, der fremgår af materialet i bilag B1 og B2.

Den suveræne besvarelse (11-13)

påpeger de begrænsninger, der fremgår af toldsatterne i bilag B1, tabel 1 og 2:

- de generelle toldsatter i tabel 1, som svinger fra et niveau fra ca. 4 % på industrivarer til ca. 42 % på landbrugsvarer, sådan at
 - o tolden generelt er lavest på industrivarer og betydeligt højere på tekstiler/ beklædning og landbrugsvarer
 - o at tolden generelt er lavest i USA med EU og Japan derefter og højest i Indien med Brasilien og Sydafrika derimellem
 - o at der er afvigelser fra dette mønster, navnlig indenfor fødevarer f.eks. Japans høje told her
 - o at Indien indtager en særstilling med generelle toldsatter på 30% og derover
- at toldsatterne derudover (tabel 2) stiger med forarbejdningsgrad (toldeskalation) med generelt meget lave toldsatter på uforarbejdede varer og højest på færdigvarer, selv om der også er afvigelser (især for Japans vedkommende).

af landbrugsstøtten i tabel 3 og bilag B2:

- hvor landbrugsstøtten i USA og EU er meget høj, når landbrugsproduktionens bidrag til BNP sammenholdes med landbrugsstøttens procent af BNP. I Japan overstiger landbrugsstøtten endda landbrugsproduktionens værdi. New Zealand markerer sig som et land med næsten ingen landbrugsstøtte
- hvor der er en sammenhæng mellem landbrugsstøttens omfang og producentpriserne og forbrugerpriserne niveau, dvs. med priser i New Zealand på niveau med verdensmarkedspriserne stigende i USA og EU og med priser i Japan, hvor producenterne får 136% mere for deres varer i forhold til verdensmarkedsprisen og hvor forbrugerne skal betale mere end det dobbelte af verdensmarkedsprisen for landbrugsvarer.
- at andre lande, f.eks. u-landene, er afskåret fra at nyde den konkurrencemæssige fordel af de høje forbrugerpriser p.gr.a. told og andre former for protektionisme
- at der sker en dumpning af verdensmarkedspriserne på landbrugsvarer som følge af eksportstøtte i USA og EU

og indeholder en konklusion, der påpeger

- at begrænsningerne, f.eks. tolden, virker bredt, dvs. rammer alle (rige og fattige lande)
- at toldbegrænsningerne hovedsagelig vedrører de eksportvarer, som u-landene er afhængige af, medens told på industrivarer er beskedne
- at der findes en række andre former for protektionisme end told og landbrugsstøtte (men at de kan være vanskelige at måle effekten af)
- USA's og EU's eksportstøtte til landbrugsvarer rammer u-landenes eksport særlig hårdt

Det er ikke noget krav til den suveræne besvarelse, at alle disse aspekter nævnes. Det afgørende er, at der demonstreres en sikker tabelforståelse, at der sondres imellem forskellige former for begrænsninger og at det pointeres, at begrænsningerne rammer alle, men især u-landene. Det trækker op eller kompenserer for fejl og mangler, hvis der demonstreres viden om WTO, Doha-runden og EU's landbrugsordninger.

Den middelgode besvarelse

er mere bilagsbunden, men viser en solid tabellæsning, således at centrale pointer og sammenhænge udledes. Eventuel fejllæsning i tabel 3 kan forekomme.

Det kompenserer for fejl og mangler, hvis der demonstreres en god forståelse af problemstillingerne i bilag B2 og ved en relevant kobling mellem tabel- og tekstmaterialet.

Den netop beståede besvarelse

vil typisk have et uklart fokus, hvor vægten lægges på en beskrivende og refererende gennemgang af materialet. Den viser usikkerhed eller fejl i tabellæsningen. Det er dog et krav til den netop beståede besvarelse, at der er en overordnet forståelse af tabellerne og af pointerne.

Den ikke-beståede besvarelse

fokuserer ikke på spørgsmålets problemstilling og/eller udviser en meget mangelfuld tabelforståelse eller tabeller udelades eller overses, ligesom at behandlingen af bilag B2 vil have en refererende og tilfældig karakter.

3. Diskutér, hvorvidt en yderligere liberalisering af verdenshandelen vil gavne u-landenes økonomi. Besvarelsen skal tage udgangspunkt i bilag B3 og B4.

Den suveræne besvarelse (11-13)

foretager en diskussion, der påpeger de forhold, der taler for og imod, at en yderligere liberalisering er til gavn for u-landenes økonomi. Besvarelsen tager udgangspunkt i bilag B3 og B4 og inddrager teorier og viden på overbevisende måde.

Den påpeger forhold, der taler *for*:

- at de nuværende toldsatser betyder, at u-landene fastholdes i en rolle som råvareproducent
- at fjernelse eller sænkning af landbrugsstøtten/eksportstøtten i EU, USA og Japan vil være til stor fordel for u-landene
- at en afvikling af protektionismen vil betyde højere realløn og dermed en samlet velfærdsgevinst

Besvarelsen inddrager også forhold, der taler *imod* eller er mindre entydige, f.eks.:

- en række u-lande har behov for høje toldsatser på færdigvarer for at kunne udvikle en industri
- at u-landene ikke er en entydig størrelse, men har vidt forskellige udgangspunkter og interesser
- at i-landene har mange former for protektionisme (certificeringer, miljøkrav og etiske krav), som u-landene har vanskeligt ved at leve op til

Besvarelsen kan ligeledes inddrage overvejelser over landbrugssektorens og industrisektorens andel i den samlede verdenshandel og betydning for henholdsvis i-landenes og u-landenes økonomi,

ligesom den kan diskutere konsekvenserne af en liberalisering af handelen u-landene imellem, f.eks. ved dannelsen af regionale frihandelsområder.

Den suveræne besvarelse demonstrerer kendskab til de globale markeds kræfter og til WTOs rolle.

Den middelgode besvarelse

er mere bilagsbundet og det teoretiske niveau er mere jordnært, typisk med hovedvægten på argumenter der taler *for* liberalisering. Det er dog et krav, at der demonstreres en solid forståelse for økonomiske sammenhænge og for u-landenes økonomi, f.eks. ved at der differentieres imellem u-landenes forskellige økonomiske situation.

Den netop beståede besvarelse

savner nuancer i argumentationen. Forståelsen af internationale økonomiske sammenhænge er mangelfuld, men der demonstreres en grundlæggende forståelse af de problemer, en liberalisering af verdenshandelen stiller u-landene overfor og/eller de muligheder, det giver dem.

Den ikke-beståede besvarelse

vil være ufokuseret eller have en énsidig eller postulerende forståelse af forholdet mellem i- og u-lande. Den viser også en meget mangelfuld viden om international økonomi.

Delopgave C: Ulighed og etnicitet.

2. Undersøg, hvad der kan udledes af materialet i bilag C1 om uddannelse og indkomst blandt danskere og indvandrere.

Den suveræne besvarelse (11-13)

demonstrerer overblik og sammenhænge mellem etnicitet, uddannelse og indkomst der dokumenteres vha. det statistiske materiale, som behandles med faglig sikkerhed i læsning og forståelse af figur og de enkelte tabeller.

Generelle forskelle mellem danskere og indvandrere hvad angår indkomst og uddannelse fremhæves. For uddannelse nuanceres besvarelsen ved inddragelse af forskellige kategorier af indvandrere, herunder ankomsttidspunkt og efterkommere. Fra de enkelte tabeller/figur i bilag C1 fremhæves bl.a.:

- Hvor mange der er i gang med en ungdomsuddannelse, herunder forskelle mellem især danskere (ca. 3/4) og indvandrere (under halvdelen) og de tilnærmede ligheder mellem danskere og efterkommere (ca. 2/3) og fordeling på uddannelsestype.
 - Uddannelsens betydning for beskæftigelse, herunder særligt om uddannelsen er fuldført eller ej.
 - Etnicitet og uddannelsestype, herunder at fuldført uddannelse eller ej, er afgørende for beskæftigelsen.
 - At den disponible indkomst er steget for både danskere og indvandrere men mest for danskere.
 - Uligheden målt i ginikoefficienter er større blandt indvandrere end blandt danskere. Udviklingen i uligheden er næsten identisk i de to grupper dvs. den mindskes indtil 1995, hvorefter den øges.
- Det afgørende for den suveræne besvarelse er ikke, at hver enkelt figur og tabel er gennemgået i detaljer, men at det faglige overblik anvendes til at udlede sammenhænge og konkludere på forhold mellem indkomst og uddannelse for danskere og indvandrere.

Den suveræne besvarelse kan også med fordel fremhæve den skæve indkomstfordeling først i besvarelsen og efterfølgende forsøge at give nogle forklaringer vha. materialet om den uddannelses- og beskæftigelsesmæssige fordeling.

Det trækker op eller kompenserer for mangler hvis der i besvarelsen inddrages supplerende statistisk materiale og/eller hvis besvarelsen understøttes af beregninger.

Den middelgode besvarelse

vil typisk holde sig tæt til bilagsmaterialet. Besvarelsen redegør for de fire figurer/tabeller i bilag C1 hver for sig og demonstrerer på den måde faglig forståelse i behandlingen af materialet, og evne til at udtrække nogle centrale konklusioner om uddannelse og indkomst.

Den netop beståede besvarelse

indeholder typisk en mere overfladisk eller mangelfuld gennemgang af materialet, og der er en vis faglig usikkerhed. Konklusioner er usikre eller mangler, men det er et krav, at forskellene mellem indvandrere og danskere er fremhævet undervejs i besvarelsen.

Den ikke beståede besvarelse

har store problemer med at forstå både opgaveformuleringen og bilagsmaterialet. Gennemgangen af tabeller/figur er præget af tilfældighed og/eller faglige fejl.

3. Diskutér, hvilke økonomiske og sociologiske forhold der kan forklare uligheden mellem danskere og indvandrere.

Den suveræne besvarelse (11-13)

udnytter bilagene og en solid faglig viden til et nuanceret svar på spørgsmålet. Udgangspunktet skal være de synspunkter om problemer vedrørende integration af økonomisk og sociologisk karakter, der ligger i bilagene.

Det er ikke et krav at alle forhold i bilag C2 og C3 behandles i besvarelsen. Tværtimod vil det være oplagt, at den koncentrerer sig om få forklaringer og derved viser en tilstrækkelig faglig viden.

De forhold, der kan udtrækkes af bilagene er:

C2: Økonomiske incitament eller rettere manglende økonomiske incitament som forklaring med udgangspunkt i den danske velfærdsmodel:

- den socialdemokratiske model overfor en liberal model
- offentlige sociale systemer frem for markedspladsens muligheder
- klient frem for entreprenør
- arbejdsmarkedets høje mindstelønninger

C3: Sociologiske forklaringer med vægt på sociale og kulturelle forhold, herunder diskrimination:

- manglende arbejds erfaring og langvarig ledighed
- sociale, sproglige, kulturelle og uddannelsesmæssige problemer
- manglende netværk på arbejdsmarkedet
- høje kompetencekrav på det danske arbejdsmarked

Der skal inddrages faglig viden om økonomiske og sociologiske forhold f.eks.:

- den danske velfærdsmodel, herunder den danske arbejdsmarkedsmodel
- viden om årsager til ulighed, herunder uddannelse, social arv m.m.
- incitamentsstrategier overfor kvalifikationsstrategier
- teori om integration, herunder betydningen af diskrimination og ghettoisering

Den suveræne besvarelse kan godt vægte én af de to forklaringstyper. Det afgørende er, at besvarelsen er velstruktureret, fagligt velfunderet og fokuseret.

Den middelgode besvarelse

tager udgangspunkt i bilagenes opfattelser og inddrager supplerende relevant viden. Der fokuseres enten på økonomiske eller sociologiske forhold, men argumentationen kan være mere overfladisk og mindre systematisk. Besvarelser, hvor tilgangen til diskussionen er løsningsorienteret (som i bilagene) kan også vurderes som middelgode, såfremt argumentationen er faglig og implicit indeholder forklarende elementer.

Den netop beståede besvarelse

vil typisk referere og sammenfatte synspunkterne i bilagene uden en selvstændig diskussion af disse, eller besvarelsen vil have en fragmentarisk og ensidig tilgang i behandlingen af materiale og problemstilling.

Der vises dog en forståelse af enkelte forklaringer på ulighed mellem danskere og indvandrere. Besvarelser, hvor tilgangen til diskussionen er løsningsorienteret (som i bilagene) kan også vurderes som netop beståede, såfremt argumentationen har faglig karakter.

Den ikke beståede besvarelse

har store problemer med forståelsen af opgaveformuleringen og vil have en postulerende karakter og afsløre grundlæggende faglige problemer - eller de vil være rene bilagsreferater.

Delopgave D: Køn og ligestilling

2. Undersøg, hvad der kan udledes om uligheder mellem kvinder og mænd i det danske samfund. Besvarelsen skal tage udgangspunkt i bilag D1, og den skal suppleres med statistisk materiale fra dine hjælpemidler.

Den suveræne besvarelse (11-13)

er velstruktureret og demonstrerer sammenhængsforståelse mellem køn, alder og andre variable af økonomisk, politisk og social karakter. Bilag D1 er suppleret med relevant bilagsmateriale, der bidrager til at udlede og forklare kønsmæssige uligheder af forskellig karakter.

I bilag D1 fremhæves det

- at det generelle uddannelsesniveau er steget for begge køn, men at ændringen er størst hos kvinder, hvorfor uligheden mellem kvinder og mænd er blevet mindre eller forsvundet ved de yngre aldersgrupper.
- at der stadig er kønsmæssige forskelle indenfor bestemte uddannelsesstyper, således at en langt større andel af kvinder end af mænd har fået en mellemlang videregående uddannelse. Denne ulighed er tilmed større ved de yngre aldersgrupper end ved de ældre.
- at hver tredje leder i alderen 18-29 er kvinde, medens det i aldersgruppen over 40 kun er hver femte. Der er således tale om en kønsmæssig ulighed inden for ledelse, der indikerer en udvikling hen i mod større lighed.
- at kun halvdelen af alle mænd tager barselsorlov i 1. og 2. uge efter barnets fødsel. Andelen af mænd, der tager barselsorlov i 15.-24. uge er faldende i perioden 1994-2000. Der kan ud fra tabel 3 således ses en kønsmæssig ulighed, der ikke er blevet mindre igennem 90'erne.

Af supplerende statistik vil den suveræne besvarelse systematisere sit valg og f.eks. skelne mellem uligheder på arbejdsmarkedet (lønforskelle, arbejdsløshed, beskæftigelsesmønster, erhvervsfrekvens el.lign.), i familien (husholdningsarbejde, tidsanvendelse el.lign.), og i samfundslivet (samfundselitens karakteristika, risiko for marginalisering, kriminalitet el.lign.)

Det afgørende for den suveræne besvarelse er ikke mængden af statistik eller detaljeringsgraden i gennemgangen af hver enkelt tabel eller figur.

Det afgørende er, at besvarelsen er fokuseret, nuanceret og demonstrerer fagligt overblik.

Den middelgode besvarelse

demonstrerer faglig forståelse i behandlingen af materialet og udleder overordnede tendenser. Den vil typisk holde sig tæt til bilagsmaterialet og valget af supplerende statistisk materiale er mere tilfældigt.

Den netop beståede besvarelse

indeholder typisk en mere overfladisk gennemgang af bilagsmaterialet. Besvarelsen er mindre fokuseret, men det er et krav, at der undervejs udledes nogle uligheder mellem kvinder og mænd. Ligeledes er det et krav, at besvarelsen er suppleret med statistisk materiale.

Den ikke beståede besvarelse

vil typisk være en ufokuseret gennemgang af bilagsmaterialet. Tabellæsningen vil være præget af tilfældig læsning og/eller fejl. Der suppleres ikke med statistisk materiale fra hjælpemidler.

3. Diskuter, hvilke muligheder og hvilke problemer der er forbundet med at sikre ligestilling ad politisk vej.

Den suveræne besvarelse (11-13)

Der er flere tilgange til den suveræne besvarelse. Det væsentlige er, at diskussionen er systematisk, teoretisk og fagligt funderet.

Diskussionen kan f.eks. være struktureret i politiske, parlamentariske og økonomiske muligheder og problemer. Man kan også forestille sig en struktureret diskussion, hvor omdrejningspunkterne er "stat, marked og civilsamfund".

Bilagene kan være inddraget i forskellig grad, men besvarelsen vil fremhæve

- muligheden for at sikre ligestillingen ad politisk vej gennem statslig styring (D2)
- sociologiske barrierer /problemer (glasloftet) i form af normer og værdier på trods af kulturel frisættelse (D3)
- tilsigtede og utilsigtede konsekvenser for civilsamfund og marked af statslige (politiske) tiltag (D4).

Det trækker op eller kompenserer for mangler, hvis der i besvarelsen inddrages argumenter fra den aktuelle politiske debat.

Den middelgode besvarelse

tager udgangspunkt i bilagens opfattelser og inddrager supplerende relevant viden.

Synspunkterne i D2 og D3 er forståede, mens bilag D4 vil kunne volde vanskeligheder og eventuelt kun blive anvendt sporadisk. Diskussion er holdt i faglige termer og fastholder fokus og grundighed.

Den netop beståede besvarelse

vil typisk referere og sammenfatte synspunkterne i bilagene uden en selvstændig diskussion af disse, eller besvarelsen vil have en fragmentarisk og ensidig tilgang i behandlingen af materiale og problemstilling.

Den ikke beståede besvarelse

har store problemer med forståelsen af opgaveformuleringen og vil have en postulerende karakter og afsløre grundlæggende faglige problemer - eller de vil være rene bilagsreferater.

God fornøjelse og venlige hilsener,
på opgavekommissionens vegne,
Peter Lundberg Thomsen.